

Introducció

Durant l'etapa d'Educació secundària obligatòria, el treball de la veu, l'expressió vocal i el cant són elements o han estat elements bàsics en la formació musical dels alumnes. Però és al Batxillerat quan, a través de la matèria d'Expressió vocal, els alumnes poden avançar en el domini expressiu de la veu tant en l'aspecte individual com col·lectiu. Tanmateix, la matèria ha de combinar la declamació i la interpretació musical —que constitueix un dels seus continguts més importants— amb el coneixement de tots els elements que hi intervenen. Cal aprofundir, doncs, en el repertori i el context en què apareix, en l'aparell fonador i les seves característiques fisiològiques.

Pel que fa al repertori, convé que tingui un grau de dificultat superior al que s'ha treballat a l'etapa anterior i que provingui de contextos estilístics, geogràfics i cronològics diversos. En aquest repertori, però, cal que es tinguin en compte els gustos i les preferències de l'alumnat. En una matèria en què es pretén que l'alumne/a s'expressi a través d'una part del seu cos, cal facilitar-li que pugui fer-ho d'una manera desinhibida i natural, i això serà més fàcil si l'alumnat se sent motivat i a gust amb el repertori que declama i canta.

Aquesta matèria pot esdevenir, també, un mitjà per constituir la coral del centre i, en el cas que aquesta ja existeixi, una font d'alimentació que, al seu torn, col·labora a dinamitzar la vida escolar.

Cal que el professorat i l'alumnat d'expressió vocal s'adonin de les implicacions de la pràctica del cant en l'assoliment d'actituds com el respecte pels altres i la flexibilitat necessària en el marc d'un treball col·lectiu, el silenci com a premissa per al treball, la importància dels elements posturals, l'experiència d'una activitat individual, i l'equilibri entre l'aportació personal i la submissió a les indicacions del director/a.

Malgrat que els objectius i els continguts d'aquesta matèria tinguin una orientació marcadament musical, al currículum d'expressió vocal no es deixa de banda l'aplicació de la tècnica vocal a la parla quotidiana. L'objectiu és aconseguir que els alumnes mostrin una vocalització correcta i clara i un cert domini de les possibilitats expressives de la seva veu. No es tracta pas de formar rapsodes, sinó d'ajudar a llegir bé un text i a interpretar-lo. La inclusió d'aquests continguts no disminueix el caràcter essencialment musical de la matèria, sinó que el reforça en un aspecte sovint oblidat al món del cant. És per això que aquesta matèria, a més d'adreçar-se a l'alumnat amb interessos mu-

sicals, també ho fa cap als que se senten atrets pel món del teatre, la locució o la docència.

Cal no oblidar, doncs, que la declamació i el cant, en qualsevol de les seves manifestacions, és també un context idoni per aconseguir una major confiança en la pròpia capacitat d'expressió, una valoració positiva del patrimoni musical i un desenvolupament harmònic de les capacitats físiques i psíquiques.

Objectius generals

En acabar la matèria, l'alumne/a ha de ser capaç de:

1. Aplicar els mecanismes que permeten una tècnica vocal correcta, tant a la veu parlada com a la veu cantada.
2. Assolir resultats artísticament reeixits als diferents àmbits de l'expressió vocal.
3. Interpretar un repertori musical variat a una sola veu i a diferents veus, d'acord amb el text i les indicacions del director/a.
4. Participar en la planificació i la realització d'activitats de cant coral, valorant les aportacions pròpies i alienes, mostrant una actitud flexible i de col·laboració, i assumint responsabilitats en el desenvolupament de les tasques.
5. Reconèixer els valors de cooperació, solidaritat i tolerància que es deriven de la pràctica del cant coral.
6. Valorar la pràctica del cant coral dins i fora del context escolar com una font de gaudi i enriquiment musical pel que aporta de coneixement de realitats musicals diferents i d'aprofundiment en el fet interpretatiu.
7. Reconèixer el fet que el cant ha estat sempre expressió d'una manera de sentir al llarg de la història de la humanitat, en general, i del nostre poble en particular.

Continguts

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. *L'aparell fonador, les seves parts i les seves implicacions en el resultat sonor.*
2. *Els mecanismes necessaris per a una bona tècnica vocal.*

3. *L'obra musical coral. Elements que la componen i procés.*

4. *El fet coral, el cant col·lectiu i la interpretació en públic.*

5. *Signes bàsics de la direcció coral.*

6. *La veu parlada. Impostació, recitat i declamació.*

Procediments

1. *Aplicació dels mecanismes que permeten una tècnica vocal correcta.*

1.1. Manteniment d'una posició corporal correcta tant dret com assegut.

1.2. Respiració àmplia i correcta que permeti un fraseig adequat del repertori.

1.3. Emissió de la veu.

1.4. Identificació de les possibilitats, les limitacions i el timbre de la pròpia veu.

1.5. Aplicació automàtica d'aquesta tècnica vocal al repertori treballat.

2. *Interpretació del repertori.*

2.1. Aplicació de diferents formes d'aprenentatge del repertori: la lectura, la repetició/imitació.

2.2. Fraseig adequat de l'obra que derivi d'un coneixement detallat de les seves estructures, i interpretació d'acord amb l'estil propi de la composició.

2.3. Interpretació d'acord amb el text, especialment pel que fa a la fonètica i a la semàntica.

2.4. Adaptació tímbrica i melòdica a la interpretació col·lectiva.

2.5. Interpretació dels gestos de direcció.

2.6. Interpretació d'un repertori variat, a diferents veus, amb acompanyament instrumental o sense.

2.7. Memorització d'una part del repertori.

2.8. Interpretació del repertori en públic amb les condicions de concentració i posada en escena necessàries.

2.9. Participació activa, responsable, flexible i tolerant en la presa de decisions referides als criteris d'interpretació.

2.10. Realització elemental dels gestos bàsics de la direcció coral.

2.11. Aplicació al comportament individual i grupal dels mecanismes que regulen la interpretació en públic.

2.12. Escolta i visió comentades d'enregistraments vocals diversos, parlats i cantats.

2.13. Utilització de documentació bibliogràfica i discogràfica que permeti millorar la interpretació.

Valors, normes i actituds

1. *Valoració del cant coral com a forma col·lectiva d'expressió musical i vocal fortament arrelada a la nostra societat.*

2. *Consciència dels valors musicals presents al cant coral, dins i fora del marc escolar.*

3. *Valoració de com la possessió d'una tècnica vocal correcta ajuda a una parla correcta.*

4. *Gust musical/estètic aconseguit per mitjà de la interpretació, l'escolta, la reflexió i el debat.*

5. *Esperit crític referit al repertori propi i a les seves interpretacions.*

6. *Valoració dels hàbits d'atenció, autoexigència, solidaritat i tolerància com a imprescindibles per a la consecució d'un resultat coral correcte.*

7. *Valoració de les possibilitats de gaudi que es troben al cant coral i actitud oberta a aquestes possibilitats.*

8. *Valoració de la importància de la tècnica vocal per tal d'assolir uns resultats corals correctes.*

9. *Valoració adequada de la tasca del director/a i hàbit de seguir les seves indicacions amb atenció i esperit crític.*

10. *Hàbit d'escolta crítica que permeti l'adequació de la pròpia veu al conjunt, tant pel que fa al timbre com a la interpretació.*

Objectius terminals

1. Identificar els òrgans del propi cos que intervenen en l'emissió de la veu.

2. Emetre una veu de la manera més correcta possible aplicant les tècniques.

3. Aplicar a la veu parlada els continguts assimilats referits a la tècnica vocal.

4. Recitar, llegir o cantar amb una posició corporal adequada, una respiració correcta, una bona emissió, una correcta col·locació de la veu i una adequada utilització dels ressonadors.

5. Aplicar la concentració, ductilitat i disciplina necessàries en el treball col·lectiu i en l'individual per avançar en la millora de la qualitat interpretativa.

6. Practicar l'autoescolta i l'escolta del grup, combinada amb una adequada aplicació de la tècnica vocal, per tal d'assolir una sonoritat del grup homogènia.

7. Conèixer les característiques i l'entorn social que configuren les obres treballades i els seus autors.

8. Mostrar una actitud adequada per a la pràctica coral.

9. Tenir l'hàbit de seguir les incidències del fet coral al seu àmbit més proper.

10. Avançar en l'assimilació dels valors humans que genera la pràctica del cant coral.

11. Cantar el repertori treballat, en les llengües corresponents, atenent a l'expressivitat del contingut del text i de la pròpia música, i a la fonètica del text.

12. Gaudir amb el cant coral, la interpretació i l'audició, i amb la lectura expressiva de textos diversos.

13. Valorar d'una manera positiva la necessitat del treball individual en què es fonamenta la tasca comuna del cant coral.

14. Aprendre cançons del repertori coral a partir de la lectura de partitures i de la repetició de models, sota la guia del professor/a, o en petits grups, amb l'ajut de companys i companyes de classe

15. Interpretar de memòria una part important de les obres treballades.

16. Valorar la interpretació en públic com l'estadi final d'un llarg i complex procés que va des del compositor fins al públic receptor, passant per l'interpret, i posant en pràctica tots els elements que hi intervenen: els estrictament musicals, la disposi-

ció i el moviment a l'escenari, la postura corporal, la indumentària, l'expressió corporal i facial.

17. Fer aportacions personals a la selecció de repertori i a l'aplicació de criteris interpretatius que emanin del treball personal i de la reflexió, que siguin ben fonamentades, i que s'exposin d'una manera flexible i tolerant.

18. Valorar la tasca del professor/director com una feina que cal completar amb la suma d'aportacions individuals que s'han d'articular entre elles.